

- 2156 -

פרוטוקול מס' 215

מישיבת ועדת הכלכלה
יום ד', כ"ג בתמוז תשל"ו - 21.7.76
בשעה 8.30 בבוקר

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

- י. הורביץ - היו"ר
- א. אליאב
- פ. גרופר
- מ. דרובלס
- י. יודין (דרניצקי)
- ע. הדר (הורביץ)
- א. זילברברג
- מ. חריש
- י. כהן
- מ. כהן (במקום י. קרמרמן)
- א. לבנבראון
- א. לבני
- י. פרנק
- י. שערי

מוזמנים:

- א. בן-מאיר - סמנכ"ל משרד החקלאות
- ש. דר-זיו - יועץ משפטי, משרד החקלאות
- י. ברגר - יועץ לענייני מועצות שיווק
- חיים בר-שי - סגן מנכ"ל חטיבת המזון, משרד המסחר והתעשייה
- ש. נחמיאט - חטיבת המזון, משרד המסחר והתעשייה
- דן ירדן - נציג משרד האוצר
- י. דורון - מנכ"ל המועצה לענף הלול
- מ. אבנרי - עוזר מנכ"ל המועצה לענף הלול
- מ. מלחי - המרכז החקלאי, מרכז מפעלים איזוריים
- י. גוטמן - האיגוד הארצי למסחר, מזכ"ל מחוז ירושלים
- מ. פרלוק - מזכ"ל התאחדות הסוחרים
- א. כהן - כלכלן, התאחדות הסוחרים
- ב. מיצנר - נציג ארגון המשתתות
- י. סלמי - נציג איגוד סוחרי העופות
- שמואל אביגדור - נציג סוחרי העופות, תל-אביב
- חיים יצחק - סוחר עופות "עופות הכרמל" תל-אביב

דוד לב
י.פ. פלכסר
לאה צ'סנר

יועץ כלכלי:
מזכיר הוועדה:
רשמה:

סדר-היום: 1. סיכומי הוועדה בענין הסדר אדמות הבידואים בנגב

2. אישור העלאת שיעור האגרה למתן שירותים על-ידי המועצה לענף הלול

היו"ר י. הורביץ:

פונה את הישיבה.

1. סיכומי הוועדה בענין הסדר אדמות הבידואים בנגב

כה"כ לבנבראון ביקש אפשרות להביא היום את הצעתו בנושא זה, ולאחר מזה נצביע על ההצעות השונות שהוגשו.

א. לבנבראון:

קורא את הצעת הסיכום בענין "הסכנה של נישול התושבים הערבים בנגב מאדמותיהם".

היו"ר י. הורביץ:

לפנינו חמש הצעות סיכום, שמענו את ההנמקות בישיבה אתמול. אני מעמיד להצבעה כל הצעה בעד ונגד.

הצבעות

בעד הצעת חה"כ א. לבני - 1 קול
נגד - 6 קולות

ההצעה לא נתקבלה

בעד ההצעה המשותפת של חה"כ: ע. הדר, פ. גרופר, א. זילברברג ויגאלכהן - 6 קולות
נגד - 1 קול

ההצעה נתקבלה

בעד הצעת חה"כ י. יודין - 2 קולות
נגד - 6 קולות

ההצעה לא נתקבלה

בעד הצעת חה"כ א. לבנבראון - 1 קול
נגד - 7 קולות

ההצעה לא נתקבלה

בעד הצעת חה"כ י. שערי - 1 קול
נגד - 7 קולות

ההצעה לא נתקבלה

היו"ר י. הורביץ:

סיכמו אתמול שסעיפים 9 ו-10 בהצעת חה"כ לבנבראון יצורפו להצעת הרוב.

א. לבנבראון:

אני מבקש לשמור לי זכות להגיש הצעת סיכום של מיעוט.

היו"ר י. הורביץ:

ברצוני להודות ליו"ר ועדת המשנה ולחבריה על העבודה ועל המסקנות שהוגשו. אני מקווה שהן תתרומנה לפתרון

הבעיות.

2. אישור העלאת שיעור האגרה למתן שירותים על-ידי המועצה לענף הלול

היו"ר י. הורביץ: בישיבה קודמת הוחלט להזמין את נציגי ארגון המשחטות, נציגי מועצת ענף הלול, כדי לשמוע אינפורמציה על שירותי המשחטות, לאחר כספי הפיתוח הרבים שהושקעו בהן. חברי הוועדה מבקשים לקבל הסבר לסובסידיות הגדולות שניתנות לענף השחוט, ומה ההצדקה לכך, כיוון שבא על כך ערעור רציני מצד המסחר הפרטי בענף העופות, שנציגיו הופיעו בפני ותבעו שנשמע את טענותיהם.

א. בן-מאיר: אני מבין שהנושא הועלה על-ידי אנשי המסחר של עופות חיים. עלי לציין שאין עימות בין מועצת הלול לבין המסחר הפרטי. לכן יש ענין מכל זווית ראייה, גם של היצרן וגם של הצרכן, שהמסחר בענף החי יהיה מסחר שפועל באופן תקין. יותר מזה, אני חושב כי במסיבות שנוצרו וביחסי המחירים, שיש בהם עיוות מסויים, המסחר הזה נפגע ולכן הוא מתקשה לפעול באופן מסודר.

בעקבות הוויכוח שקם סביב נושא זה משתרבות לצערי ידיעות מוטעות בענין הסובסידיות ונזנבהן. ברצוני להראות בשלב ראשון את העלויות של שני סוגי העופות: העוף הקפוא והעוף החם.

(להלן נתן מר בן-מאיר הסברים על פי לוח של השוואת מחירי הפטימים בשלבים השונים).

בשלב הראשון המחיר לחקלאי הוא זהה: 8.70 ל"ל לקל"ג ועם מס ערך מוסף זה 9.50 ל"ל. המימצאים האלה הם של ועדת מומחים, אשר חברים בה נציגים של משרד החקלאות, משרד המסחר והתעשייה, השירות הוטרינרי ועוד. הם עורכים באופן קבוע בחינה מקצועית של העלויות.

בשלב שלאחר שחיטת העוף והפרדת החלקים השונים יש כבר הבדל בנתונים, הגורם העיקרי לכך הוא ההוצאות של הפיקוח הוטרינרי במשחטות, אשר מחייב אותנו להביא את העופות לתקנים אמריקניים. זו גזירה שנגזרה עלינו בעקבות הרצון לייצא את העוף הקפוא. כאן התקנים מבוקרים על-ידי השירות הוטרינרי ויש לזה משמעות בעלות, כי זה דורש בדיקה קפדנית של העופות ופסילת עופות שאולי באפיק אחר לא היו פוסלים אותם. זה מחייב החזקת פקחים רבים והשלום משכורת להם, משמיעה על העלות.

בשלב זה יש כבר הפרש במחיר של 3.50 ל"ל בין העוף הקפוא לבין העוף החם. לולא היתה סובסידיה היה העוף הקפוא עולה ב-3.00 ל"ל יותר לצרכן. וזה כאשר נשמרת רמת סובסידיה סבירה, והסובסידיה בנויה כך שהיא מועברת בצורה הטובה ביותר גם לענפים אחרים. כך היה כל זמן שהמערכת עבדה ללא זעזועים, ולפני שקרה מה שקרה. אפשר היה לייצא את העוף הקפוא ללא צורך בטכסוד במחיר העוף בשוק. כאשר מסבסדים את העוף החם המחיר לסיפונאי וליצרן הוא לא 8.80 ל"ל אלא למטה מזה. בעוד שבעוף הקפוא יש סובסידיה לצרכן, בעוף החם היא אינה קיימת.

היו"ר י. הורביץ: מה היתה שיטת הסובסידיות בעבר לפני שקם כל הועש?

א. בן-מאיר: זו היתה שאלה של היצע וביקוש. כאשר היה מצטבר מלאי גדול של עופות בבתי הקירור היו מורידים את המחיר לצרכן, ואנחנו היינו מבטיחים את המחיר לחקלאי.

היו"ר י. הורביץ: אם זה היה טוב, למה זה לא כך היום?

א. בן-מאיר: כי נוצר מצב שהסובסידיה המכסימלית לא מגיעה לצרכן. השיטה הקודמת לא איפשרה שיווק רצוף, מווסת ובלתי יצירת עודפים. אחרי שאיפשרו לספק את כל הצריכה היו מכניסים את יתרת העופות לבתי הקירור. איני רוצה להגיד שהסובסידיה הזאת נוצרה יש מאין. לא כל הסובסידיה היום היא סובסידיה שאי-אפשר היה להמנע ממנה. כאן רצו להשיג כמה מטרות: א. לקיים סובסידיה שברור, כי היא מגיעה לצרכן ב. מניעת סובסידיה מהעוף

א. בן-מאיר:

החם, שבו אין כל ההוצאות האלה שציינתי, וכפי שאתם רואים בלוח, שיש לגבי העוף הנשחט במחשטות. גם החברים העוסקים במסחר בעוף החם יכולים להעיד, כי כאשר יחס המחיר בין העוף הקפוא לבין העוף החם הוא ברמה סבירה, למרות הסובסידיה, אין זעזועים במשק הזה. כאשר רמת הסובסידיה מגיעה למה שהיא הגיעה היום נוצר עיוות ביחס המחירים שבין העוף הקפוא ובין העוף החם, ולדעתי צריך לשמור על העלות כפי שהיתה מקובלת עד ה-1 ביוני ש.ז. בלי הסובסידיה הנוספת.

המצב הוא, כי מאז הוטל מס ערך מוסף, ולמען קביעתו של מחיר הבשר הקפוא המיוצא נאלצה הממשלה להסכים עם ההסתדרות, שכנגד איקור מחיר הבשר הקפוא המיובא תהיה הוזלה נוספת במחיר העוף הקפוא, שהוא הוכנס ברשימה של 14 מצרכי המזון החיוניים בסל המזונות. לגבי המשחטות זה לא שינה שום דבר. הן ממשיכות לקבל אותה העלות ולגביהן אין משמעות בסובסידיה זו. הסובסידיה מאפשרת את הוזלת העוף הקפוא לצרכן. דבר זה שיבש את יחס המחירים בין העוף החם לבין העוף הקפוא, ומחיר ההודו, כאשר העוף החם אינו מקבל שום סובסידיה.

אנחנו רואים חשיבות רבה בהחזרת המוצר הזה של העוף הקפוא, שהוא מוצר עליו יש פיקוח וטרינרי; הוא מיוצר בצורה מבוקרת וכדומה. יחד עם זאת אני חושב שרצויה כאן סובסידיה בגובה של 3 ל"י במקום 8 ל"י, ואז אין ערעור ביחס המחירים שבין העוף החם לבין העוף הקפוא, וזה לא פוגע בסוחר העוף החי.

היו"ר י. הורביץ: נציגי הסוחרים בעוף החי ביקשו לתנות בפנינו את בעיותיהם, ושאינם מקבלים את חלקם בכספי הציבור, כפי שזה ניתן למשחטות. השאלה היא איך בכל-זאת לחלק את הדברים שלא תהיה כל פגיעה בהם.

א. בן-מאיר: איני יודע אם אני האיש שאליו צריך להפנות שאלה זו. כאן היו שני מבלטים: קודם-כך, יקור בשר היבוא הקפוא, שבהסכם בין הממשלה לבין ההסתדרות הוצע הוזלת העוף הקפוא ל-2 ל"י הק"לג, מפני שהממשלה אינה מעוניינת להרוויח מההיטל על הבשר הקפוא המיובא. בוועדה המומחים שהזכרתי קודם היתה דעה שצריך לייקר את הבשר הקפוא. שנית, הייצור של עוף קפוא באפיק כזה כוונתו היתה שיהיה מכשיר מוסת, כדי שלא יוצרו עודפי עופות קפואים, ואפשר יהיה לספק מצריך חדש בתהליכי ייצור מתקדמים ביותר. כפי שאמרתי זה אחד מ-14 המוצרים שכלולים בסל המזונות הנדון בהסכמים שבין ההסתדרות לבין הממשלה.

לדעתי אין זה מצב בריא שיש מערכות שיווק שונות של סוגי עופות שונים. לדעתי צריכה להיות סובסידיה ברמה נמוכה יותר, כדי שלא יוצרו עודפים וכדי שלא נצטרך לסבסד גם בצד השני, וכדי שיהיה איזון בין שני חלקים אלה של שיווק עופות. בזה אפשר היה למנוע את העיוות שקיים כיום, ואשר מסתכם בסך 240 מליון ל"י לשנה.

ביחס להערה שנשמעה כאן על חלקי הפנים של העוף - זה כלול בקלקולציות שהבאתי כאן. הוועדה המקצועית עוסקת בזה דרוקבע, היא מקיימת מעקב קבוע אחרי העלות, וכל ההומד הזה נתון לבדיקה. אני חוזר ואומר, אין סובסידיה למשחטות, הסובסידיה היא לצרכן.

היו"ר י. הורביץ: האם בדקתם עם המשחטות אם יש להן אפשרות לעשות זאת בזול יותר?

מ. דרובלס: הבעיה היא, שמי שאיננו חבר בארגון המשחטות אינו מקבל זאת. זה עסק סגור.

א. בן-מאיר: איני מקבל זאת. כל משחטה שעומדת בקריטריונים מסויימים של תבואה, ונכון שאין אלה קריטריונים פשוטים, יכולה להכלל בהסדר הזה. העופות האלה נמכרים על-ידי משרד המסחר והתעשייה, ומועצת הלול משמשת הגורם המפעיל את השיווק עבור משרד המסחר והתעשייה.

היו"ר י. הורביץ: מי קובע את המחיר למשחטות? האם היה פעם מיכרז שאיפשר לכל בעל משחטה להשתתף בזה, או שעשו בלוק אחד של ארגון המשחטות נגד המזמין?

א. בן-מאיר: כל משחטה שמעבור את המיבחן הטכני והתברואתי, והיא תוכיח שהיא יכולה לעבד עופות כאלה בתנאים הדרושים, יכולה להכלל במערכת הזאת. אם היא תוכיח שהיא יכולה לעשות זאת זול יותר, נוריד את העלות.

מ. דרובלס: לפי הלוח שלפנינו הוצאות השחיטה והמריטה במשחטה הן 95 אגורות ובעוף החם רק 65 אגורות. מר בן מאיר אמר שבעלות לוקחים בחשבון את כל ההוצאות האלה. אם לוקחים מפעל גדול לעומת פוחר קטן של עופות חיים, ברור שההבדל יהיה לטובת המשחטות. אומרים שכלל העופות שעובר את המשחטות מסתכם ב-50%; זאת אומרת ש-50% בכל זאת נשחטים בדרך אחרת. למה רק לעופות שעוברות את המשחטות נקבעה סובסידיה כזאת?

לגבי הקרביים נקבע כאן מחיר של 2.00 ל"י לעוף, בתוך הקלקולציה של המשחטות יש לזה ערך, כי הם סוחרים בחלקים אלה. למה זה מופיע בהמשך החשבון לגבי העלות?

א. בן-מאיר: יש בארץ מפעלי בשר שמפתחים אותם בהשקעות שונות, הם מייצאים חלקים אלה ומתכוונים לפתח ייצור נוסף. אם המפעל מייצא הוא חייב במשך כל השנה לעבוד בסטנדרטים כאלה. אם המפעל רוצה לייצא לפחות 10% או 20% מתוצרתו הוא חייב לקיים במשך כל השנה את הפיקוח הוטרינרי וכדומה. כפי שאמרת זו גזירה שמוכתבת לנו על-ידי הרצון לייצא.

דן ירדן: אני חבר באותה ועדה מקצועית שמקיימת מעקב ודיונים קבועים על העלות - שאלה כאן על הקרביים שניתנים למכירה ושהצרכן קונה אותם - כאן לוקחים בחשבון הוצאות שחיטה של 3.00 ל"י נטו, כאשר מנכים את מחיר החלקים שהצרכן משלם בעד, או שהמשחטות יכולות לקבל הכנסה מהם. לולא 3.00 ל"י אלה שנלקחו בחשבון היה צריך לחשב הוצאות עיבוד יקרות יותר. כך זה נעשה בתהליכים שעל פיהם משלמים למשחטות את הוצאות העיבוד.

איני מקבל את הטענות שאילולא עשינו כן היינו חוסכים 1. לכל קל"ג עוף. בכל מקרה היו לסוחרים העופות טענות. לדעתי הוצאות השחיטה כפי שהן משולמות למשחטות נקבעו אחרי בחינה של מאזן על-ידי ארבעה כלכלנים. אני מקווה שעל-ידי התחשיב הזה שיקפנו את ההוצאה הממוצעת. ייתכן שיש מקום לשיפור, אבל זה לא היה פותר את הבעיה של סוחרים העופות.

אין מקום לטענה לגבי העיוות של 8.00 ל"י לקל"ג לצרכן, אפילו אם יש בו 5% יותר מדי. המערכת הזאת עבדה גם לפני שלוש וארבע שנים, בתקופה שהיו עודפים של עופות, והמשק התקלאי לא ייצר בדיוק לפי הצריכה, ואז הממשלה ביקשה לשחוט את העופות העודפים ולשמור אותם בבתי קירור; והעופות הקפואים האלה סופקו לצה"ל, לשק"ם, למלונות וכו' לפי מחיר שנקבע על-ידי הממשלה. כאשר היו עודפי עופות הממשלה היתה היוזמת של המשחטות בעלות קריטריונים תברואתיים גבוהים כדי לשמר את העופות הקפואים בבתי קירור, ועל-מנת למכור אותם כאשר היה מחסור בבשר בשוק. כאשר למשחטות לא היה מה לעשות הממשלה שילמה להן עבור הבטלה, והמשחטות גדלו הודות לעידוד של הממשלה. בזמנו נסינו למנוע דבר זה, אמרנו שצריך לתת סובסידיה סבירה, כדי לא לרוץ אחרי המשחטות, שישחטו את העופות כאשר מעוניינים, ואחר כך לשלם להם אבטלה כאשר אין עופות לשחיטה.

בהתחשב עם תקציבי המשרדים כיום, במערכת הזאת של 8.00 ל"י סובסידיה לצרכן אנחנו מפסידים רבע מליארד לירות כל שנה. הגענו למצב בלתי נסבל היום, כיוון שזה מוצר שעליו יש פיקוח של מחירים ואסור להפקיע את מחירו. לעומת זאת על מחיר העוף החם אי-אפשר לפקח והוא נמכר במקומות שונים במחירים שונים. יש לעתים הבדל אפילו עד לחצי ל"י לקל"ג. אז ההסדרות

דן ירדן:

מצאה לנכון להכניס את העוף הקפוא בין 14 מצרכי המזון החיוניים בסל המזונות. העינות נגדם בכל אופן מכל מיני סיבות של מזונות סובסידיות בצדק או שלא בצדק, ונוצר מצב כזה לגבי מוצר שרצינו לשמור על מחירו. לדעתי שורש הרע הוא בכך, שהפכנו ממשיך גמיש לדבר שמחירו קבוע ואי-אפשר לשנותו. לדעתי העוף הקפוא אינו צריך להכלל ברשימת 14 המצרכים החיוניים בסל המזונות, והוא אינו צריך לקבל רמת סובסידיה כזאת, שהורידה כל מערכת אחרת שמנסה להתמודד איתו. כאן מוכרח להיות מחיר גמיש, כדי שנוכל להעלות או להוריד אותו בלי להתחשב בסובסידיה הגבוהה כזאת. היום הממשלה מפסידה 1 ל"י ועל העוף החי מעל ל-8 ל"י אלה, כי לא מצליחים לקלוט את כל העופות.

הי"ר י. הורביץ:

פירוש הדבר שהממשלה יכולות כל יום להעלות טענות על עליית המחירים, ולפי זה ידרשו סובסידיה.

פ. גרופר:

כדי לשמור על רמת מחירים סבירה צריך לעשות מיכרו.

דן ירדן:

אני מסכים לזה, אבל איני חושב שזה יפתור את הבעיה של סוחר העופות החיים.

א. בן-מאיר:

אם ישנה משחטה בארץ שעומדת בבל הקריטריונים התברואתיים והיא הגישה הצעת מחיר נמוכה יותר, אני מתחייב לקבל זאת.

י. סלמי:

האם נסיתם פעם אחת לצאת במיכרו בשטח זה? אף פעם.

דן ירדן:

השאלה היא כמה כסף יעלה לנו הדבר הזה במשך שנה - במערכת העוף החם המדינה הפסידה, כי זו אינה סובסידיה לצרכן, וזה עלול להגיד ל-30 או 40 מליון ל"י ואולי יותר.

שאלה שניה: כמה אנחנו עלולים להפסיד בסובסידיה לעוף הקפוא? - אם המערכת היתה עובדת כל השנה בצורה כזאת, לא היתה שאלה של הפסד. אבל המערכת אינה עובדת כל השנה. אם רמת המצא ביטוי בזה במחירים אנחנו נתקן את הדבר. אני אלהם לתיקון המערכת הזאת כדי להגיש לסובסידיה סבירה.

הדבר הזה קשור עם יבוא הבשר הקפוא שהמדינה מרוויחה עליו 4.50 ל"י לכל קל"ג בשר קפוא שמטופק לאוכלוסייה. אנחנו לא רואים בבשר הקפוא מכשיר לספיגת כספים מהציבור. בתוך כלל המדיניות של הבשר הקפוא והגנה על המשק הישראלי, שיכול לייצר מיכסוה מקוצצות של בשבר עד ל-120,000 טונות לשנה, אנחנו צריכים להבטיח שהחקלאי יוכל לשווק במות זו במחיר סביר. לפי רמת המחירים של הבשר הקפוא היום הוא מכניס 100 מליון ל"י לשנה. איננו רוצים שהאזרח הישראלי ישלם מט על זה. אנחנו גם מחזירים את הרווח הזה באמצעות הבשר, וזה חלק מהאפיק שדרכו ניתן להחזיר את הרווח, אבל לא מחזירים דרך הבשר הקפוא 1 מליון ל"י אלא 2 או 3 מליון ל"י. לדעתי זה לא רצוי. לדעתי המצב כפי שהוא היום אינו רצוי, וזו תולדה של כל מיני פשרות. לדעתי צריך לייקר את הבשר הקפוא ב-2 ל"י הקל"ג; וצריך לייקר את העוף הקפוא בצורה משמעותית, וצריך למכור אותו ב-15 ל"י לצרכן במקום -10 ל"י; ויש להוציא את העוף הקפוא מרשימת 14 המצרכים הבסיסיים של סל המזונות, כי זה מוצר שמחירי צריך להיות נייב.

יעקב דורון: לשאלה שהועלתה כאן בענין המכרזים - אפשר לדבר על מיכרז כאשר המשתתפים בו יכולים לתת תשובה לצרכים. אבל אם המשתתפים במיכרז יכולים לקלוט בקושי 10% מהשוק, אין ערך למיכרז. לכן במקרים כאלה צריך לעבוד על פי תחשיב בדיוק.

היו"ר י. הורביץ: השאלה היא האם אנחנו יכולים לקבל את התחשיב הזה.

יעקב דורון: נכון שקיים ארגון של המשחטות, אבל קיימות גם משחטות פרטיות, כגון: עוף י"ם של שפון; עוף חיפה; טנא, ומפעלים שעובדים בשביל מועצת ענף הלול למרות שאינם שייכים לארגון. הקריטריונים הם מצד אחד תברואתיים, מצד שני מה שנקבע בחוק, שמפעל שחיטה יכול להכנס למערכת אם יש לו בית קירור, אפשרות לארוז את העופות הקפואים בקרטונים וכו'; אחת הדרישות היא להבטיח שהעוף הקפוא לא יעבור פעמיים בדרך המשחטה הלא תעשייתית. כל התהליך הזה מייקר את הייצור. ונכון שיש משלמים לפעמים פעמיים: פעם אחת בשביל הכשרות של הרב המקומי; ופעם שניה בשביל הרבנות הראשית. ממשחטה תעשייתית גדולה דרושים יותר, ובצדק. (מ. דרובלס: היא חייבת גם להיות הרבה יותר יעילה).

לפני שנקבעה השיטה הקיימת היו תנודות מחירים מתמידות. מאז שנה וחצי שקיימת המערכת הזאת לא נמכר העוף הקפוא במחיר מופרז, ושלא לפי החלטה מפורשת של הממשלה ושל מועצת ענף הלול, מה שאין כן לגבי העוף החי. העוף הקפוא נכנס לבית קירור ממשלתי, יש פיקוח ומשלמים רק על פי תעודות קבלה של בתי הקירור הממשלתיים. בו בזמן קרה לא פעם שעקב עודפים המחיר של העוף החי ירד, וכמות העופות גדלה.

המעלה הגדולה של העוף הקפוא שהסובסידיה מגיעה ישירות לצרכן. דובר כאן על עיוות במחירים, אבל עובדה היא שהודות למערכת זו היו חייבים להוריד את המחיר של העוף החי, אחרת הוא היה יקר יותר ממחיר העוף השחוט במחיר הסיטונאי. ההורדה של -2.0 ל"י היתה צריכה לתת לצרכן הוזלה של -3.0 ל"י; והיתה הוזלה בקושי של -1.0 ל"י והשאר נכנס לכיסו של הסוחר. לגבי העוף הקפוא היתה הוזלה של -2.0 ל"י והיא היתה מבוקרת, כך שזו סובסידיה אמיתית לצרכן.

אני יודע שחלק מסוחר העופות היו רוצים לעבוד בשביל מועצת ענף הלול, ואנחנו אמרנו להם שאם הם יענו אחרי הקריטריונים התברואתיים נקבל אותם. לצערנו הם לא עמדו בקריטריונים. ברור שאפשר למכור את העוף זול יותר, אם אין הוצאה של פיקוח, של בית קירור וכדומה. עוף שפורר בירושלים פנה אלינו, הוא ענה על הקריטריונים, והוא התקבל.

מ. דרובלס: עוף שפורר בירושלים היה קיים 25 שנה לפני שהיו קיימות המשחטות.

א. לבני: מי קובע את הקריטריונים?

יעקב דורון: השירותים התברואתיים ומועצת ענף הלול.

אני רוצה להבהיר עד לאיזה מצב אבסורדי הגענו, כי לפי דעתי עלינו לברך על זה שהגענו לדרך זו של אספקת העוף הקפוא, שהיא חשובה גם מבחינת המשק הלאומי, וגם מבחינה תברואתית, כי אנחנו רואים באיזה תנאים סנצטריים גרועים מוכרים את העוף החי, מריטת העופות באמצע הרחוב וכו'. בעולם המודרני עוברים יותר ויותר לשיטה המבוקרת הזאת של שחיטה, ולפחות 90% של העופות השחוטים עוברים את המשחטות התעשייתיות המודרניות. בשום מקום בעולם לא קיימות השיטות הפרימיטיביות של השחיטה והמריטה כפי שהן קיימות אצלנו.

היו"ר י. הורביץ: השאלה היא כמה עולה לנו התענוג הזה?

יעקב דורון: לפי עניות דעתי הענף הוא בהיקף של למעלה ממיליארד לירות במחירים סיטונאיים. לגבי התפוקה של העוף החי,

יעקב דורון:

אם נסבסד אותו עקב שיטת החישוב הקיימת, זה יגיע לסביבות 100 עד 120 מליון ל"י, על-ידי הפרשי המחיר בבשר הקפוא והמיוגאם. זו הדרך הנולדה ביותר המבטיחה אספקה רצופה במשך כל ימות השנה. אני מציע לא לעבור את ה-100 מליון ל"י, כי אז יוצר קויות שאנחנו מתנגדים לו.

מ. פרלוק:

שמענו מפי מד בן מאיר בין היתר, שאנחנו חייבים לאמץ את התקן האמריקני לגבי העוף הקפוא, ואנחנו מבינים מדוע. אבל כאן מתעלמים מהגורם האנושי שהתאחדות הסוחרים חייבת להתחשב זו, וזה מספר המשפחות שעולה על 5000 המתקיימות מהעוף הזה של העוף החי. בהזדמנויות שונות הצבעתי על כך, כי מאז שהשתנתה שיטת הסובסידיות נצק רב לענף המכולת; ושיטת הסובסידיה של העוף הקפוא מאיימת על פרנסתן וקיומן של המשפחות המתפרנסות מהעוף החי.

אני יודע אם יודע להברי הוועדה, כי במידה ומדובר על שיווק העוף החם, מדובר על תפוקה של 50% מכלל שיווק העופות. יהיו המניעים אשר יהיו, אלה הנתונים שבידינו, חייבים לעמוד על היקף הבעיה הזאת מהאספקט האנושי. שיטה זו של שיווק העוף החם קיימת כבר 50 שנה. אם היה לנו אורך רוח וסבלנות במשך כל הזמן הזה, אי-אפשר בבת אחת לפתור את הבעיה הזאת. עוד לא הגיע הזמן לכרות את ענף הפרנסה הזה, והתאחדות הסוחרים דורשת שיחד עם הדאגה לענף של העוף הקפוא, יינתן מירווח זמן של 5 שנים, כדי שתוך התקופה הזאת יוכל הענף הזה בעזרת גורמים ממלכתיים ואמצעים משלהם לפתור את הבעיה. אני שואל: האם פשהתאחדות הסוחרים תפנה לגורמים ממלכתיים, כפי שעשה זאת ארגון המשטות, ותבקש עזרה, האם תקבל אותה עזרה כדי לפתור בעיה ציבורית זאת? ההגיון אומר שכן, אם כי קרו מקרים - ואני יודע אם חברי הוועדה הזאת יודעים על כך - שגורם רציני ניסה להשתלב במערכת הזאת ולא ניתן לו. זה סותר את הדברים ששמענו כאן, כי כל מי שרוצה להשתלב יכול לעשות כן.

א. בן-מאיר:

אני יודע שבאותו מקרה שאותו מדבר עליו נעשה מאמץ מכסימלי ללכת לקראתו.

מ. פרלוק:

אני יודע יכולים להתעלם מהאספקט האנושי, ואנחנו מבקשים לבטל את הסובסידיה הגבוהה לעוף הקפוא, או למצוא דרך אחרת על מנת לאפשר לענף הגדול הזה להמשיך להתקיים עד למציאת פתרון כולל. ייתכן שמשרד האוצר, החקלאות, הקשחה והתעשייה יחד עם מועצת ענף הלול צריכים לבדוק דרך אחרת לתחשיבים. לפני מספר ימים אמר לנו מד איילנד, מנכ"ל משרד החקלאות, ומד בן מאיר היה נזכח בשיחה זו, שמשרד החקלאות מנתנד לשיטה זו של סובסידיות. ייתכן שהם אדישים לאספקט האנושי של הבעיה הזאת, אבל חברי הכנסת אינם יכולים להשאיר אדישים לה, והתאחדות הסוחרים פונה בבקשה שלא יתנו לנשל או לחסל את הענף הזה של מסחר בעוף החי.

א. כהן:

שמענו כאן שהסובסידיה לעוף קפוא היא -8 ל"י לקל"ג, לפי האומדנים שלנו של-הייצור בשנת 1976/77 - וזה מבוסס על שיעורי היצוא של עוף קפוא בשנה האחרונה - עלולים להגיע לסך של 600 מליון ל"י סובסידיות לשנה.

היו"ר י. הורביץ:

בתור צלבלן אתה צריך לתת נתונים איך הגעת למספר הזה.

א. כהן:

אני הגעתי לזה על פי הנתונים של מהצית השנה של תשל"ה, שבה היה גידול של 8% בהיקף הייצור של העוף הקפוא לפי נתוני התקציב של 1976 לעומת-1975, ולקנתי כנתון אותה כמות של 30 טונות לחודש. זה בערך רבע מיליארד ל"י לשנה. נוסף לסקירה של התפתחות הייצור של העוף הקפוא ריכזתי את הנתונים התקציביים, ולפי זה התפרש בחשבון המסחרי לשנת 1975/76 היה צריך להסתכם ב-5 מליון ל"י, אבל התפרש בפועל בין המחיר

א. כהן:

המסובסד היה 142 מליון ל"י. זה מוביח שמדיניות הסובסידיות בדרך כלל מעוותת את היחס במחירים. הטיעון בעד הסובסידיות הוא שמצרך זה מגיע לצרכן הנאכר, וכדי לשמור על רמת מחירים סבירה יש צורך למבסד מצרך בסיסי זה. לדעתי הגישה הזאת היע מוטעית ביסודה. העוף הקפוא אינו מצרך חיוני, הוא אינו מגיע לחלק גדול מהאוכלוסיה בעירויות הפיתוח. יוצאי עדות המזרח אינם אוהבים את הטעם של של העוף הקפוא, או אפילו העוף החי או הבשר. אלה רובם בעלי הכנסה ירודה.

היו"ר י. הרביץ: בתור כלכלן של התאחדות הסוחרים אני מבקש ממך לתת חישובים של הצד הכלכלי.

א. כהן: בתכנון התקציב לשנת 1976/77 לקחו בחשבון 100 מליון ל"י סובסידיה, אבל אפילו אנשי האוצר מודים שזה יגיע לרבע מיליארד ל"י. זו חריגה עצומה מהתקציב של המדינה, והיא בלתי מוצדקת.

י. סלמי: לפני שנתיים ייצרו במדינת ישראל 100,000 טונה עופות, ומזה עברו דרך הסקטור הפרטי 80,000 טונה. מזה סובסדו על-ידי המועצה כל 80,000 הטונה או חלק גדול מהם ב-1. הקל"ג. המשחטות שקמו בעזרת כספי הציבור במשך 10 שנים הגיעו בסך הכל ל-30 מהייצור המקומי.

ראינו כאן את הלוח של העלות, אבל לדעתי לא היתה כאן שיטה מסחרית הוגנת. אין לנו כל התנגדות לעוף הקפוא, אבל לדעתי אין כל הצדקה לסובסידיה של 8 ל"י לקל"ג עוף לצרכן. המשחטות מייצרות כ-5000 עד 6000 טונות שהן מוכרות לממשלה, והיא הקובעת בכמה ישווקו העופות הקפואים האלה. אם יש סובסידיה של 8 ל"י הן מקבלות 50 מליון ל"י. אם רוצים לסבסד אין שום הצדקה לסבסד רק את מה שמייצרות המשחטות. עובדה היא שלא הצלחנו לשווק את העוף הקפוא בשיטה המסחרית, כפי שהיא מקובלת בארה"ב. רוצים להגיע ל-90% שיווק עופות דרך המשחטות, אבל לדעתי אין כל הצדקה לנשל את הסקטור הפרטי מהענף הזאת בצורה של סבסוד המשחטות הציבוריות על ידי כספי ציבור. לא הלכו בזה בדרך מסחרית הוגנת.

מועצת ענף הלול דואגת שהמשחטות ילנו את העופות מהמושבים, הקיבוצים והקבוצות, אבל אם אדם פרטי רוצה להקים משחטה הוא לא יכול לקבל את התנאים האלה. את הסובסידיה מקבלים לפי האישור של השירותים הוטרינריים, אבל הסוחר הפרטי אינו יכול לקבל שום עזרה מתקציב הפיתוח. לדעתי גם לא צריכים לקבל. אבל אם אני הגעתי לפיתוח משחטה באמצעים עצמיים שלי, וגם קיבלתי אישור מהשירותים הוטרינריים, שהמחוקק הסמיך אותם לקבוע את הקריטריונים, לא נתנו לי להתקיים. באו נציגי ארגון המשחטות ורצו לקנות אותי ב-20%, וכיוון שלא הסכמתי לכך, הם השפיעו על הארגון שלא לקבל אותי כחבר בארגון המשחטות. וזה נעשה על ידי אלה שרצו לקנות אותי. אמרו לי שלא מקבלים עוד משחטות לארגון. עובדה היא שבארגון הזה נמצאים 16 או 18 משחטות, והן אינן מצליחות להכנס לכל השוק. רק בשקרת קבוצות לחץ הם השיגו את הסובסידיה הזאת, ונישלו אותי ועוד 50 - 60 משחטות שמתפרנסות מהענף הזה; ואני מדבר כאן לא רק בשם עצמי, אלא בשם כל הסוחרים בעופות חיים בארץ. מפרסמים בעתונות שאנחנו מוכרים קל"ג עוף חי ב-10 ל"י, מי משלם את המחיר הזה? הצרכן, ועליו גבלשלם את מס ערך מוסף.

הייתי רוצה לדעת מי סיפק את הנתונים להכנת הטבלה הזאת שהוצגה כאן היום? אני כבעל משחטה טוען כאן שאני וכל בעל משחטה פרטי בארץ מסוגל לספק עוף בפחות 2 ל"י לקל"ג לצרכן, ואם מדובר על 60,000 טונות זה 120 מליון ל"י שאפשר היה לחסוך לקופת המדינה. ברור שכאשר יש עודף היצע ויש פחות ביקוש המחיר יורד. כך צריך להיות. אני משווק בשר הודו ואני מוכר אותו ב-25 ל"י הק"לג, ובשר ההודו שמשווק על ידי מועצת ענף הלול באמצעות המשחטות נמכר ב-30.50 ל"י הקל"ג. וכאשר יש עודפים הם קונים זאת בחזרה מהלקוחות שלהם ב-20 ל"י הקל"ג, מוכרים ב-30 ל"י הקל"ג ומרוויחים עוד 10 ל"י.

א. בן-מאיר: לא תוכל להוכיח זאת.

י. סלמי:

הטבלה של מועצת ענף הלול מראה כי ייצרו במשך שנת 1974/75 41,000 טונות, וכך היה ב-10 השנים האחרונות. בשנת תשכ"ה, לפני 10 שנים, ייצרו 15,000 טונות בלי סובסידיות. מאז שנת 1965 אני הולך יחד אתם. אני עוזר לקיבוץ תל-אברהם למכור את ההודים שלו, שמשחטות אחרות אינן מקבלות אותם. אני עוזר למשקים ולא חברי ארגון המשחטות, והם המקבלים את הסובסידיות לא אני. (ב. מינצברג: חלק מהמשקים הם חברים בארגון המשחטות). אבל מה עם המשקים שאין להם משחטות ואינם חברים בארגון? אני מקבל את הסחורה שלהם; אבל בשנה הבאה לא יהיה לי ממי לקנות, כי המכשיר הזה של 8- לי סובסידיה הוא מנוף של הזדמנות כספיים למשחטות. התמחיר הזה מאפשר לכל משחטה שמייצרת 6000 טונות להרוויח 24 מליון ל"י על עוף חי. קונים זאת ב-8,800 ל"י העוף ומוכרים אותו ב-16,270 ל"י וכך מגיעים ל-20 מליון ל"י. סוחר העוף החי אינם יכולים לקחת עוד 2- ל"י אבל אותן 20 - 18 משחטות שמארגנות בארגון המשחטות, אם לא נותנים להם עוד 1.50 ל"י על קל"ג הודו הם לא יעבירו אותם ותחת לחץ נאלצה המועצה לתת להם תוספת זו.

לא ייתכן שבמועצת הלול ישובו גם נציגי ארגון המשחטות וגם נציגי המשקים, שאנחנו עובדים בשבילם בשוק. אף אחד אינו מתנגד לעזרה למשחטות לגבי העוף הקפוא, אבל צריך גם אותנו לעודד ולאפשר לנו להתקיים.

אומרים לי שאינני ממלא אתרי הקריטריונים כפי שהם נקבעו, ועל ידי זה הורשים מפעל שמתפרנסות ממנו 50-60 משפחות.

א. בן-מאיר: האם לא קיבלתם שום דבר בשביל להתקדם?

י. סלמי: ממי קיבלתה? אני התקדמתי בצוחות עצמי, ואני עובד 20 שעות ביממה. לא קיבלתי שום עזרה מתקציב הפיתוח. התמחיר כפי שהוא הוצג בטבלה שלפנינו אינו מדוייק.

היו"ר י. הורביץ: המספרים שאת נחת גם כן אינם בדוקים כל כך.

ב. מינצברג: כל המספרים שנמסרו כאן אינם בדוקים. אני חושב שהמוקד של הנושא הוא מוטעה, כאשר מרכזים את כל העניין סביב 2- ל"י שמקבלות המשחטות, ומישהו אמר כאן שאפשר לעבוד ב-2 ל"י אלה פחות. עלי לומר, כי בכל התחשב של המשחטות שבר העבודה שהמשחטה מקבלת הוא 1,30 ל"י. כל היתר קובעים הכלכלנים של ממשלת ישראל, שאפשר להתייחס אליהם איך שרוצים. הם קובעים את המחירים ולא המשחטות. ישנה ועדה אוגייקטיבית שבה משתתפים נציגי משרד החקלאות, האוצר, המסחר והתעשייה והם קובעים את התחשיבים. רק השבוע היה דיון בוועדה זו והאוצר התנגד להעלאה שתבעו מהמשחטות ודרש לספוג עוד שלישי. כך שהמשחטות מקבלות 1.30 ל"י, ואם מישהו אומר שאפשר לעבוד ב-2 ל"י פחות, פירושו שצריך להוסיף 70 אגורות לכל קל"ג.

אני מקבל את כל הדברים שנאמרו כאן נגד הסובסידיות. גם אנחנו איננו רוצים בסובסידיה זו, אבל עלי להסביר מה יקרה אם לא תהיה סובסידיה זו.

המשחטות ייצרו במשך 9 חדשים של שנה זו 45,000 טונות, וזוה אקוויולנט של העוף השחוט שמכר בערך 31,000 טונות ב-9 חדשים. זה היום קרוב ל-60% מכלל העופות. אין זה גבוה - המשחטות משאירות רק 20% לעוף החי. כאן מדברים על 3000 סוחרים, כשאנחנו מדברים על 15,000 חקלאים. בייצור העופות יש תנודות, יש מחלות וכל-מיני דברים שגורמים להוצאות שעלינו לעמוד בהן. משרד החקלאות קבע מיכסות ייצור וגם המשקים אינם יכולים למכור כל העופות שהם רוצים. לכן הוקמו המשחטות שלידן בתי-קירור מתאימים, כדי לאחסן בהם את העופות הקפואים שלא נמכרו. לו היום לא היו נותנים שום סובסידיה לעוף הקפוא היו מגיעות כמויות כאלה של עוף חם לשוק שאפשר היה למכור אותן ב-50 ל"י הקל"ג. יש שאלה של היצע ושל ביקוש. אחרת לא ישחטו את העופות שישנם. אילו כל העופות היו מגיעים לשוק למכירה כעוף חם היו יכולים למכור אותן ב-6,500 ל"י הקל"ג ואז היה צריך לסבסד אותן ב-4 ל"י ופירושו שבלי המשחטות ובלי בתי הקירור היו מגיעים לסובסידיה של 30 מליון ל"י לחודש.

ב. מינצנר:

באותה מידה, אם לא היו מוכרים את העוף הקפוא והיו מכניסים אותו למחסני הקירור, תוך חודשיים בתי הקירור היו מתמלאים, ואז היו באים לוועדת הכלכלה של הכנסת לצעוץ מה קורה עם העוף; מדוע לא נותנים סובסידיה כדי שאפשר יהיה למכור אותו. אנחנו מוכנים לוותר על הסובסידיה, אבל אני בטוח שבמקרה כזה היו אומרים לנו שחייבים להוציא את העופות לשוק, ואז היו מורידים את המחיר. זאת אומרת שהגלגל היה נסגר.

המשחטות הוקמו כאשר ממשלת ישראל רצתה למצוא פתרון לעופות שלא נמכרו, ושהיה צריך לקנות מהמשקים.

היו"ר י. הורביץ: מדוע הסוחר הפרטי אינו יכול למכור עוף קפוא, ורק מועצת הלול יכולה לעשות זאת?

ב. מינצנר: זו טעות, לא אני מוכר את העוף במחיר המלא, תנובה מוכרת לי את העופות, אני מודיע לכם שכל אדם בישראל יכול למכור עופות; אבל אז צריך לשאול: למה לא יכול כל אחד לייצר עופות באותה צורה כפי שהיא נדרשת? אפשר לשנות את הקריטריונים היום אם רוצים, אבל כבר נאמר כאן שהקריטריונים האלה נגזרו עלינו אם אנחנו רוצים לייצר עופות קפואים. אם העוף הקפוא לא יקבל את הטיפול הנכון הוא יתקלקל תוך שבועיים. על מנת לשמור על טיבו במשך תקופה ארוכה היה צריך לעשות השקעות גדולות מאד במשחטות. ההשקעה בכל משחטה היתה בסדר גודל של 20 - 30 מליון ל"י. ואני אומר זאת באחריות מלאה.

היו"ר י. הורביץ: נניח לרגע שאני חקלאי שמגדל עופות, ולא היתה לי תנופה להשקיע השקעה גדולה במשחטה, מדוע מדינת ישראל צריכה לתת למשחטות - 8 ל"י לקל"ג עוף, ולאחרים לא?

י. דורון: זו הצגה לא נכונה של המצב, הממשלה מחייבת את המשחטות לקלוט את העופות של המשקים שאין להם בתי קירור.

ב. מינצנר: כל חקלאי במדינת ישראל בין אם הוא שייך להסתדרות או לא, - אם הוא מגדל עופות הוא מקבל מחיר אחיד על כל קילו עוף, אם יש לו משחטה ובית קירור.

מ. דרובלס: אבל יש הבדל אחד: חקלאי אחד משורייני ב-8 ל"י הקל"ג וחקלאי שני ב-12 ל"י הקל"ג.

ב. מינצנר: אחד התנאים לעוף קפוא הוא שזה עוף צעיר של 8 שבועות, לולא המשחטות היו מחזיקים את העופות 18 שבועות בלול ולא 8, ואז אי-אפשר היה לעשות זאת. אני חוזר ואומר, כל חקלאי מקבל אותו מחיר. נכון שחסר כוח שחיטה וצריך להקים עוד משחטות.

י. סלמי: למה לא נותנים לי לפתח משחטה? אתם הורסים אותנו ובונים את עצמכם.

ב. מינצנר: אני מבקש להודיע, שאין שום גורם במדינה שיפריע למישהו להקים משחטה. איני מוסמך לדבר בשם משרד החקלאות, אבל אני יודע שכל משחטה שתעמוד בקריטריונים הדרושים להוצאת עוף קפוא, אין סייג להקמת משחטה כזאת. בחדרה קיימת משחטה של טנא שאינה שייכת לארגון המשחטות; אותו דבר בחיפה ובירושלים, יש משחטות שעומדות בקריטריונים.

א. שמואל: מי קובע את הקריטריונים האלה?

ב. מינצנר: הוועדה המקצועית שמשתתפים בה משרד החקלאות, האוצר ומסחר ותעשייה. אני מציע לבדוק היטב את הנושא. זה לא נכון כאילו מתנגדים להקמת משחטות נוספות כדי שלא יקבלו סובסידיה. לן היו מוכרים את העוף במחיר מלא יכולה להיות תחרות בין העוף החם לבין העוף הקפוא.

היו"ר י. הורביץ:

לפי מה ששמענו כאן התחדות במכירת העוף הקפוא אינה הוגנת, בגלל הסובסידיה.

ב. מינצנר:

את זה משרד החקלאות ומשרד האוצר צריכים לקבוע. לא אנחנו קבענו את הסובסידיה לעוף הקפוא. יכולים לחזור לשיטה של סובסידיה לעוף החם אבל החקלאי. לא מדובר על עזרה למשטות הייתי הראשון להגיד שגם אחרים צריכים לקבל סובסידיה זו. הבעיה היא שכאשר מסבסדים את העוף החם לא יכול להיות שום פיקוח עליו, לא על דרכי השחיטה, לא על דרכי הקירור, המכירה וכו'. המצב היום הוא שמסבסדים את העוף הקפוא לצרכן. אינני יודע אם היה זה בזכות ועדת הכלכלה של הכנסת, אבל זכותה של הממשלה להחליט שלא לסבסד את העוף הקפוא לצרכן, אם אינה רוצה בכך. ברגע שיחליטו לא לסבסד את העוף ולאחסן אותו בבתי הקירור, הממשלה היא הקונה אותו והיא רשאית לקבוע את מחירו, כי היא התחייבה על כך בפני החקלאים במסגרת התכנון שנקבע.

אין לי דבר נגד הסוחרים. כל סוחר שיש לו חנות למכור עופות מוזמן למכור גם את העוף הקפוא. אנחנו בפירוש מחלקים עופות קפואים לעיירות פיתוח, ולא כפי שנאמר כאן. עשינו פעם סקר בין 300 עקרות בית אשר הוכיח שגם יוצאי עדות מזרח אוכלים את העוף הקפוא.

חיים יצחק:

אני רוצה קודם לברך שהחיינו וקיימנו שהגענו לדיון הזה בוועדת הכלכלה, ואני מודה על כך שהוזמנתי לדיון הזה.

אני רוצה לשאול כאן את מר מינצנר: המשטות עובדות על 50,000 טונות עופות במשך שנה, ואתה טוען שיש לפם הוצאות של 20 - 30 מליון ל"י, לשם מה אתה צריך להקים עוד משטות ולגזול פרנסה מפיהן של משפחות של הסוחרים הפרטיים שמוכרים עוף חי? אתה נותן סובסידיה לעופות של המשקים, ואתה יכול למכור את העוף במחיר זול יותר, אבל אני בתור סוחר פרטי לא יכול למכור במחיר כזה; אני צריך לקיים כמה עשרות משפחות, ואתם רוצים לגזול את הפרנסה מאתנו. השאלה היא האם זה הצדק במדינה הזאת, שלאחד רוצים לתת את הכל, והשני נשאר בלא כלום.

בעתונות כתוב שמחיר העוף הוא חלק מההסכם שבין ההסתדרות לבין הממשלה; האם אנחנו לא אזרחי המדינה הזאת, ואין לנו זכות קיום גם כן? ישנם כרגע 20,000 סוחרים עופות אשר נחשבים לעבריינים בעיני המדינה. איך נוכל להתפרנס? אנחנו עובדים 18 שעות ביממה, ואני חייב לנהל פנקסים ולשלם מס ערך מוסף. אנחנו נצטרך לצאת לשפיתה כי איננו יכולים להתקיים בתנאים אלה.

אמרו כאן שלעוף קפוא צריך עוף צעיר של 8 שבועות, ולנו שולחים את העופות הגדולים והשמנים שקשה מאד למכור אותם, וגם אי אפשר להקפיא אותם. אנחנו מוכרים עכשיו ב-12 ל"י הקל"ג עוף שהוט ונקי. אני מוכן להמציא לכם רשימה של 150 משפחות לפחות שמתפרנסות מהענף הזה. אני מבקש לתת לנו אפשרות לחיות. אני מסתובב חדשים ואין לי עם מי לדבר ואל מי לפנות. את הבשר הקפוא נותנים למכור בכל מחיר, ולנו לא מאפשרים להתקיים.

י. גוטמן:

אני רוצה קודם כל לקבוע שבירושלים נעשה ניסיון עוד לפני 10 שנים להקים בית שחיטה מודרני שהושקעו בו עד היום, בשותפות עם תנועה, קרוב ל-3 מליון ל"י, והמשטת הזאת עומדת בלתי-גמורה. פנינו בבקשה למשרד החקלאות לקבל עזרה כספית ולא קיבלנו. אני קובע עובדה זו, היות ושמענו כאן שכל משטת שעונה על הקריטריונים יכולה לקבל עזרה מתקציב הפיתוח לנושא הזה. בבנין של משטת מודרנית בירושלים הושקעו עד כה 3 מליון ל"י, ושותפים בו 25% תנועה; 23% עיריית ירושלים וארגון הסוחרים ב-52%. המשטת הזאת לא נפתחה עד היום בגלל סיבות שונות; קודם השירות הוטרינרי עשה לנו קשיים. ראש העיר ירושלים מר קולק פנה למשרד הבריאות בבקשה שלא לסגור את המשטת הזאת ובכל-זאת סגרו. אולי אלה שקשורים בעוף ירושלים מסתירים מאחורי ענין זה. עובדה היא שבירושלים השקיעו עוד בשנת 1969 למעלה מ-2 מליון ל"י, ולא נתנו לנו לגמור את בנייתה של משטת שעובדת בשיטת שחיטה מודרנית.

י. גוטמן:

ראינו כאן לוח השוואתי של המחירים. איני יודע למה לא נללו בלוח זה הנתונים לגבי ירושלים. לי ידוע שבירושלים שחיטה ומריטה של עוף שלים 1.50 ל"י ולא 90 אגורות, כפי שהיה בלוח. במשחטה השחיטה והמריטה עולה -3 ל"י אבל בקלוקציה של מחיר הקילוגרם לוקחים בחשבון גם את חלקי הפנים. לגבינו לעומת זאת אם לוקחים בחשבון את הכבד זה כבר משנה את המחיר בחצי לירה. וזה מחוץ לרגלי העופות שהם לפעמים מצרך נדרש על ידי חלק מהאוכלוסיה הנזקקת.

אם המצב כל כך טוב שהסובסידיה הזאת נועדת לעודד את אכילת העוף הקפוא, למה בכל זאת המצב כל כך רע? - התשובה היא: מפני שיש עודפים. העלו את מחיר הבשר הקפוא מיבוא, ויש דרישה לעוף טרי. בירושלים מבחינת השיווק החלוקה היא: 70% עוף חי ורק 30% עוף קפוא.

מ. כהן: זה מפני שהאוכלוסיה הדתית אינה אוכלת לא את הבשר הקפוא ולא את העוף הקפוא.

י. גוטמן: אבל מתוך 70% האלה חלק הולך גם למלונות ולמסעדות, ובמרכיב של המחיר שלהם לא לוקחים בחשבון את הסובסידיה של -8 ל"י הקל"ג.

בצדק אומרים כאן שאנחנו צריכים להגיע לסטנדרטים האמריקניים, אם אנחנו רוצים לייצא את העוף הקפוא. בארץ בכל זאת קיים נוהג שמתחשבים בהרגלי האכילה של חלקי האוכלוסיה. לגבי אותם הערבים שאינם אוכלים בשר כבש קפוא מייבאים בשר כבש חי, וזה גם כן עולה דולרים. גם כאן לו הציבור היה מוכן לאכול רק עוף קפוא, שמייצרים אותו בתנאים היגייניים, מוכרים אותו באריזה טובה, הוא היה נהנה מבשר זול יותר. אבל עובדה היא שבירושלים אנחנו עדים לתהליך הפוך. הציבור אינו מתלהב לא מהבשר הקפוא ולא מהעוף הקפוא, שהם זולים יותר.

ב. מזנצברג: גם בירושלים היחס הוא 30% שחוטים ו-40% עוף חי, פירושו שלא כולם נמנעים מלאכול עוף קפוא.

י. גוטמן: השאלה היא כמה מחזיקים בבתי-הקירור? כלומר, שנשחטו ולא נמכרו? מר דורון יודע את האחוזים של הבשר השחוט אמאמסון בבתי הקירור. אנחנו רואים שהעוף החי נמכר היום במחיר שבין 13 ל-14 ל"י הל"ג, ובזה כלול הפחת שהופיע גם בלוח שהוצג בפנינו. אבל בפחת הזה כאילו התעלמו מבעיות הקשורות בענייני כשרות, כמו כנפיים שבורות, חלקי פנים פגומים וכו'. בלוח שלפנינו נקבע הפחת ב-11%; בעוף החי הפחת הוא הרבה יותר גדול מאשר 11%.

יוסף לזה, המשקים שהם בעלי משחטות מכוונים את סוגי העופות המתאימים למשחטות, שגודלם בין 1.400 ל-1.500 ק"ל"ג, ואת הגדולים יותר הם שולחים לשוק העוף החי. עוף שמשקלו 3 עד 4 ק"ל"ג משנה את כל תחשיבי המחירים.

הארגון הארצי למסחר קיבל עוד לפני שנים את הגישה של השירותים הוטרינריים והתברואתיים שיש לעבור למשחטות מודרניות. ביחוד בירושלים חשוב מאד הדבר, כי שוק מחנה יהודה סובל מאד ממיפגעים תברואתיים וכדומה. לכן התארגנו הסוחרים יחד עם תנובה ועם עיריית ירושלים להקמת משחטה מודרנית אבל אף גורם ממשלתי לא בא לעודד אותנו, וכך המצב עד היום, כי אין מעוניינים במשחטות פרטיות. רוצים להעביר את הסוחרים למשחטות הארציות. זוהי המדיניות המוצהרת של מועצת ענף הלול.

ש. אביצדור: מועצת הלול הקימו משחטה של איגוד המשקים הקיבוציים בעמק חפר, שבה משתתפים: כפר ויתקין, גן שמואל, גבעת חיים ועוד, ולא מעניין אותי מניין קיבלו את ההטבות להקמת משחטה זו. אבל במשך תקופה מסוימת עבדתי עם המשחטה הזאת וקניתי מהם בשר הודו. קפוא בסכום המתקרב ל-2 מליון ל"י לחודש. יום בהיר אחד מועצת ענף הלול החליטה שהיא קונה את כל ההודים ששוחטים במשחטה זו. במשך חדשים מכרו לי במשחטה זו הודים במחיר

ש. אביגדור:

של 12.75 ל"י הקל"ג, וזה היה בסדר. פתאום באה מועצת הלול והציעה להם מחיר של 15.15 ל"י הקל"ג הודו, ובלבד שישחטו רק בשבילה, וכך עם תוספת של 2.30 ל"י לכל קל"ג הודו הם נשלו אותי, והמשחטה הזאת דרשה גם ממני אותו המחיר שהיא מקבלת ממועצת הלול, למרות שהיא מקבלת סובסידיה ואני לא.

אולי מחיר ההודים השתנה במשך הזמן הזה?

י. כהן:

לא השתנה שום דבר.

ש. אביגדור:

לידיעתך מחיר ההודים השתנה פעמיים השנה: בינואר ובמרס, כי גם מחיר המיספוא עלה פעמיים.

י. כהן:

ש. אביגדור: מועצת הלול משלמת 2, 3 ואפילו 5 ל"י יותר. יש לי משחטה שהיא מאושרת על-ידי הגורמים הוטרינריים, והייתי מוכר בה בשר קפוא ב-22 ל"י הקל"ג ואחר כך ב-24 ל"י הקל"ג, אבל למועצת הלול הם מכרו ב-30,50 ל"י הקל"ג והם דרשו זאת גם ממני. אז התחלתי לקנות עופות מ"עוף סלמי" במקום מעמק חפר. אני בטוח שאחר כך המשחטות יחפשו קונים. כרגע מועצת הלול נותנת להם מחיר קבוע גבוה הרבה יותר. האם בזמן שיש עודפים צריך לתת מחיר קבוע גבוה? כאשר לא היו עודפים קניתי בעמק חפר יותר זול מאשר כאשר אין עודפים, מפני שמועצת הלול נותנת מחיר קבוע. למה מועצת הלול נותנת 3 ל"י לקל"ג יותר מאשר הקונה הפרטי? כך הוציאו מהמעגל את כל הקונים הפרטיים, כי אנחנו לא מסוגלים לשלם את המחיר שמשלמת מועצת הלול. הם משלמים 5.4 ל"י מעל למחיר הממוצע. ברור שבמחיר כזה המשחטה של עמק חפר תמכור רק למועצת הלול. מחר מועצת הלול לא תרצה לקנות יותר אז הם יחפשו אותנו, אלא אם כן מועצת הלול תקנה מהם באופן קבוע. ביום מסויים המשחטות דרשו תוספת של 1.50 ל"י הקל"ג ומועצת הלול נכנעה להן.

אני נפגשתי על-ידי זה שמועצת הלול קונה עודפים של בשר הודו, אבל מי קבע שהיא צריכה לשלם מחיר כזה בעד בשר הודו? מחיר ההודו לא עלה במשך השנה האחרונה.

הוא בהחלט עלה פעמיים. בלי מס ערך מוסף המחיר עלה פעם בינואר ופעם שניה במרס.

א. בן-מאיר:

לפני שלושה חדשים מחיר ההודו במשחטת עמק חפר היה 10 ל"י וגם עכשיו אותו מחיר.

ש. אביגדור:

היו"ר י. הורביץ: השעה מאוחרת, ומליאת הכנסת מתחילה בעוד כמה דקות. עלינו להחליט על המשך הדיון. אני מציע לישיבה הבאה להזמין את נציגי משרדי הממשלה הנוגעים בדבר. ייתכן שנקיים ישיבה נוספת בשבוע הראשון של פגרת הקיץ, כדי לסכם את הדיון הזה בינינו ולהמליץ את המלצותינו.

על דעתי לא מחקבל המצב הזה של סבסוד ב-8.26 ל"י לקל"ג בשר, שאומרים כי הוא כולו יתרונות, אין בו מגרעות של בשר מסוג ב' או מסוג ג'. סבסוד כזה במצבה של המדינה עכשיו זה דבר מנקר עיניים. השאלה היא מהו התחשיב של המשחטות, האם זה ביוקר או בזול. לפי דעתי רק דבר אחד יכול לעזור בענין זה, אם יעשו מיכרז פומבי שכל המשחטות יוכלו להשתתף בו, אז לא הכלכלנים יצטרכו לקבוע את התחשיבים. צריך לבדוק פעם באופן יסודי את השוק הזה. לענין זה אנחנו צריכים לשמוע את נציגי משרד החקלאות, האוצר ומסחר ותעשייה, ולדרוש מהם הצעות אלטרנטיביות.

לדעתי עוד איננו יכולים לסכם את הדיון היום, כי אני

רוצה שהסיכום יהיה על דעת כל הוועדה.

מ. דרובלס:
איני חושב שבועד ישיבה אחת מליאת הוועדה תוכל להגיע לסיכום. הייתי מציע לבחור ועדת משנה כדי לחקור את הנושא הזה מכל האספקטים. וכן אני מציע שוועדת המשנה תציע את מסקנותיה למליאת הוועדה, שאינה יכולה להכנס לכל הפרטים.

א. לבני:
לדעתי עלינו לקיים עוד ישיבה אחת עם אותו הרכב שהיה היום, כי יש שאלות ייצוני להציג לנציגים היושבים כגון היום.

היו"ר י. הורביץ:
אם יהיה צורך נקיים יותר מישיבה אחת לפני הסיכום. ייתכן שאחרי זה נמצא צורך להקים ועדת משנה שתבדוק את הפרטים ותביא את מסקנותיה למליאת הוועדה.

אני מציע לחברי הוועדה בינתיים להסכים להעלאת האגרה מ-2,500 אגורות ל-3,500 אגורות, כי לדעתי אין לענין העלאת האגרה קשר לדיון הכללי.

מ. דרובלס:
אני מתנגד להעלאת האגרה, כל זמן שלא בררנו את כל הפרטים. יש זמן בעוד שבוע לאשר את העלאת האגרה.

ע. הדר (הורביץ):
כל הדיון הזה בא כיוון שהיו לנו ספיקות לגבי גובה האגרה. אין זה סוד שעל-ידי עיכוב אישור האגרה יכולים לגרום לעיכוב בהליכים של המשחטות. יש לנו ביקורת על השירותים ועקב זה קיימנו את הדיון. אבל ישנה בעיה של היקף השירותים הטכניים שהמועצה נותנת, ואני חושב שאין לנו ענין לעכב את עבודתה.

אני מבין שההעלאה נקבעה בשני שלבים. אני מציע לאשר את העלאת האגרה לשלב הראשון, ובמשך הזמן עד להעלאה בשלב השני נבדוק את הנושא ממלואו.

מ. דרובלס:
בישיבה הקודמת הועלתה ההצעה הזאת, והוחלט לדחות את העלאת האגרה עד לאחר הבירור היום. הבירור עוד לא הפתיים. יש דברים שאני רוצה לערער עליהם; והיו חברים שהביעו מישאלה לשמוע את נציגי מועצת הלול בקשר למשחטות וכו'. אני מציע לדחות את אישור העלאת האגרה עד לאחר שתהיה לנו הזדמנות לשמוע את נציגי מועצת הלול והמשחטות.

י. טהן:
קבענו בפירוש לדחות את אישור העלאת האגרה עד לאחר דיון עם כל הגורמים הנוגעים בדבר. אפשר לחכות עוד שבוע אחד.

היו"ר י. הורביץ:
נקיים ישיבה נוספת ביום ג' הבא, ואני מקווה שבאותה ישיבה נוכל לאשר את ענין האגרה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.00